

OLVASÁSRA AJÁNLUJUK

ROSTÁS PÉTER:

EMPIRE ÉS BIEDERMEIER BÚTORMŰVÉSZET MAGYARORSZÁGON

Gyönyörű, képes kalandozás a biedermeier bútorművészetben: zenélő és intarziás írószekrények, kecses hátú székek, bájos kis vitrinek, szépséges állóórák, kényelmes kanapék és csodás bútorszövetek között.

Kiderül, mit tudunk, és mit tudunk rosszul a korszak lakberendezéséről, ízléséről, formatervezéséről, kik voltak a magyarországi mesterek, s arra a kérdésre is választ kapunk, van-e sajátosságosan magyar biedermeier. A 19. század első felének bútorművészete több mint egy évszázada töretlen közkeveltségnek örvend egész Európában. Érdekes módon az 1850 utáni fél évszázad a biedermeiert még egy elkorcsosult bútorstílusnak látta. A 20. század hajnalán az ébredező modern művészet a biedermeierben saját előképére ismert, és mint utolsó „igazi” bútorstílust, amely még nem a történeti motívumok önkényes eklektikájával, hanem szabad fantáziával, a funkció és az asztalosság szabályai szerint alkotott új formákat, visszahelyezte jogaiba. Azt az „őszinte” stílust látták benne, amely még nem az urak lakberendezésére kacsintgató stílusa volt.

Itthon a reformkor lakáskultúrája a két világháború között virágzott, a biedermeier ekkor a legfontosabb

bútorstílus volt. Az 1930-as évek modernista esztétikája ugyancsak elismerte a biedermeiert és magát ebből eredeztette.

Sőt, még a II. világháború után is megőrizte pozícióját a biedermeier: előbb, mint a neobarokk ellentéte, illetve a klasszicizmus lakberendezési stílusa, utóbb – az 1960-as években – mint a felvilágosodás eredménye, a ráció és a haladás stílusaként ismerték el.

E napjainkig népszerű és keresett stílusok történetének kutatása során az 1980-as évektől vált világossá, hogy a 18. század végén a felvilágosodás ugyan valóban komoly változást idézett elő az uralkodó lakberendezési stílusokban, de ennek diktálója nem a polgárság, hanem továbbra is az arisztokrácia és a leggazdagabb társadalmi rétegek voltak. Polgárinak csak annyiban tekinthetők a 19. század első

felének bútorstílusai, amennyiben a földesúri és szerzetes asztalosai után immár a városokban céhekbe tömörült polgári asztalosok lettek a legjelentősebb előállítói és formálói a bútorművészeknek.

A kötet e népszerű és széles körben keresett stílusok sokarcúságát és változását, valamint eredetét és elterjedését mutatja be bútorok, órák, zongorák és rajzok által.

Számos könyvesboltban beszerezhető. ■